

Píseň: S186 + modlitba; Čtení: Mk 6, 45-56

Milí přátelé,

na poslední biblické hodině jsme se věnovali tzv. „Nasycení pěti tisíců“. V příběhu jsme se soustředili na protipól „pustého místa“ a „sycení“, jehož zdrojem je Kristus. Už tehdy jsem říkal, že je nápadná absence jakékoli reakce na toto nasycení, ba dokonce že Ježíš posílá učedníky pryč a sám opět odchází do samoty (v. 45).

Centrem příběhu tak nebyla „technologie množení jídla“, ale zvěst, že Kristus nejen sytí, a nejen sytí i na pustých místech, ale dokonce sytí tak, že ještě mnoho zbyde. Tento mocný čin také nastal až po Ježíšově dlouhém učení.

Ježíš opět sám

Zároveň byl příběh o nasycení zástupů předejrou k dnešnímu prvnímu příběhu. V obou NEjde o to, jak to Ježíš udělal (srv. uzdravení). Natožpak o návod pro nás. Oba sdělují něco velmi podstatného o Kristu, a tak o Bohu. O tom je nakonec celá Bible, jakkoli se právě na toto snadno zapomíná vlivem pietistických hnutí, lidské sebestřednosti a skutečnosti, že v evangeliích Hospodin vpodstatě nevystupuje.

Po nasycení zástupů tedy posílá Ježíš učedníky pryč. A ještě ke všemu opět po moři na druhý břeh – podobně jako při plavbě do Gerasy. A navíc poslal učedníky pryč ještě před tím, než propustil zástup.

Proč je tak odhání? Chce říci zástupům něco, co učedníci nesmějí slyšet? Nějakou tajemnou nauku? Nebo má učedníků prostě dost?

Pokud už se chceme pustit do spekulací, připomeňme si fakta: Není to poprvé, co chce být Ježíš sám (srv. Mk 1, 35) a co se chce sám modlit. A není to ani naposled (srv. Mk 15, 16-37). Ježíšův život byl prostoupen samotou dobrovolnou i nedobrovolnou.

Proč tedy chce být sám po tak užitečném činu jako je nasycení zástupů z pěti chlebů a dvou ryb? Prvním důvodem Markova podání je právě odmítnutí technologického nebo magického uchopení celé události. Proto jsou pryč odesláni nejprve a okamžitě učedníci – jen ti věděli, co se vlastně odehrálo. Zástup nic nevěděl o tom, že mají jen pět chlebů a dvě ryby (možná proto se nedivil, nezasl a nepoděkoval...).

Druhým důvodem je naznačení určité změny v Ježíšově postoji. V první kapitole Ježíš odešel na pusté místo poté, co jeho „posluchače“ víc zajímala jeho schopnost uzdravovat než jeho učení. Po těchto modlitbách na pustém místě však Ježíš dvakrát za sebou uzdravuje (Mk 1, 40 – 2, 12). Ježíš tedy změnil svůj postoj vůči lidem, kterým přišel kázat, nikoli uzdravovat (Mk 1, 38).

Tak i dnešní Ježíšovy modlitby o samotě naznačují změnu v jeho postoji – hned po kráčení po vodě budou uzdravovány celé zástupy, ale také trochu jinak.

Marek tedy dává těmito Ježíšovým samotami najevo, že dochází ke změně jeho postoji vůči lidem. Vždyť Ježíš nepřišel, aby uzdravoval a množil jídlo. Přišel, aby kázal (Mk 1, 38). Čím dál tím víc se však evangelijní vyprávění soustředí na jeho mocné činy, a tak jakoby na změnu Ježíšových priority, kdy se rozhodl více vyjít vstříc lidem a jejich chtěním i potřebám. Což ho nakonec přivede na kříž.

Pro Ježíše to však byl zápas, který vybojoval v pustinách, o samotě, v modlitbách. Tomu asi rozumíme. Vždyť přišel, aby kázal. Zdravé učení nám umožňuje zdravě žít. Jednorázové uzdravení nic takového samo o sobě nepřináší...

Hezkým kontrastem tohoto Ježíšova „vyjítí vstříc lidem“ jsou následující oddíly, které se začnou víc a víc věnovat právě Ježíšovu učení.

Ježíš kráčí po moři

Po tomto zápasu a změně přichází příběh z nejpodivnějších. A Marek to hned dává najevo řada protikladných až paradoxních výpovědí: „Když nastal večer, byla loď daleko na moři a Ježíš

jediný na zemi“ (v. 47). Tato loď byla daleko, a „Ježíš spatřil, že učedníci jsou zmoženi veslováním“ (v. 48). Najednou k nim Ježíš kráčí před svítáním, ačkoli je spatřil večer (v. 48a). A nakonec: Ježíš krácel po moři k nim, ale chtěl je minout a jít dál (v. 48b).

Příběh Ježíšova kráčení po vodě je tedy postaven na protipólech až paradoxech, jako ten předchozí příběh nasycení pěti tisíc. V těchto výpovědích je, myslím, ukryta zvěst oddílu: Je to jen ten Ježíš, kdo jediný je na zemi. Učedníci jsou zmoženi veslováním proti větru na neustále proměnlivé vodní hladině.

Je to Ježíš, kdo vidí je, ačkoli jsou daleko. A dokonce vidí, že jsou unavení. Je to Ježíš, kdo je Pánem celé situace – jde k nim až před svítáním, ačkoli je vidí večer. A chce jít dál, Ježíš nekrácel k učedníkům.

Ale pak, kvůli lidem, opět změnil své rozhodnutí.

Neboli: Pokud sis toho, čtenáři, do teď nevšiml, tady to máš jasně sdělené: „Ježíšův původní plán i úmysl byl jiný. Ale kvůli tobě a všem dalším lidem ho změnil. A nepřestal být Pánem celé situace.“ To si připomeneme, až se dostaneme k závěru evangelia.

Také je zde zřetelná zvěst křesťanům prvního století, těm zmoženým, pronásledovaným a utlačovaným: Ježíš vidí, jak se namáháte a zápasíte. Ačkoli se zdá, že je daleko, tak pro něj není žádná vzdálenost tak veliká, že by nemohl vidět únavu ve vašich tvářích. A přijde. Přijde těsně před svítáním, kdy je noc nejtemnější. A přinese s sebou svítání a slova „Vzchopte se, já jsem to, nebojte se.“

A utiší vítr, který vane proti vám.

Ježíš nad fyzikálními zákony?

Změnil tedy Ježíš fyzikální zákony, aby zvýšil povrchové napětí vody natolik, aby udržel nejen drobné vodní živočichy, ale také dospělého člověka?

O tom nic nevíme. A Marek otázku „přírodních“ zákonů nezná. A příběh ani jeho pisatle to nezajímá: „Když ho uviděli kráčet po moři...“ Tato věta je větou vedlejší, je kulisou, což je v řečtině a dosl. překladu zřetelnější: Ukázal se jim kráčejič po

moři. Participiální tvar onoho kráčení po moři je však ztracen v překladu ČEPu. Což je škoda, neboť o to více pak přitahuje lidskou pozornost touha po magii a mocných činech...

Význam té věty je právě v onom „ukázal se jim/přišel k nim/vrátil se k nim/pomohl jim“ (ř. ερχομαι = erchomai). Opustíme „své boty“ a vstupme do bot křesťanů kolem r. 70, kteří mají v ruce ten řecky popsany pergamen, na němž čtou právě toto slovo. A hned je zřetelnější jeho sdělení i obsah. Kdepak magie nebo mocný čin. Kdepak povrchové napětí mořské vody.

Ježíšův návrat, jeho ukázání se, jeho pomoc a příchod je centrem tohoto příběhu. Kráčení po moři je jen kulisa. Které, pokud ještě stojíme v botech křesťanů prvního století, také docela dobře chápeme: Vždyť my jsme na rozbouřeném moři, zase. Zase pádlujeme proti větru, vždyť takřka všechno a všichni jsou proti nám. A jako odpověď nám Marek píše: Kristus přichází. Přichází těsně před svítáním, kdy je noc nejtemnější. Kristus se vrací, pomáhá a ukáže se vám.

Jaké slovo posily, když vládne císař Nero, který je skutečně velikou temnotou, která vraždí křesťany jako zvířata ať už v cirku nebo na křížích v zahradách nebo veřejným upalováním.

Neboli se nám opět vnucuje změna základního lidského postoje: Vesmír se netočí kolem mě. Svět tu byl dlouho přede mnou a bude dlouho po mně. Ani Bible se netočí kolem mě a není to pro mě. Je tu *také* pro mě. A pokud mám jejím sdělením, jež jsou *také* pro mě, správně rozumět, musím nejprve rozumět jejím původně-zamýšleným čtenářům a posluchačům.

A když se nám toto podaří nebo daří, přemáháme velký kus touhy po magii v sobě. A tak velký kus pohanství. A tak velký kus hříšnosti.

Stejně jako podstatou příběhu o ukřižování není ukřižování samotné, ale něco skrytého pod ním, stejně jako podstatou příběhu o prázdném hrobu není prázdná jeskyně ve skále, ale něco pod tímto příběhem, tak i dnešní oddíl. A všechny ostatní.

Ježíšova moc nekončí vládou nad nepřekonatelnými přírodními silami tím, že je utiší (bouři a vítr – Mk 4, 35-41).

Ježíšovi tyto síly v ničem nebrání, tak vysoko je nad nimi. Dokáže jít po vodě tam, kde my stěží pádlujeme. A klidně kolem nás projít, jako by se nechumelilo, a pokračovat ve své cestě dál. Tak mocný je Kristus.

A tím mocnější je, pokud jsou dodnes nepřemožitelné přírodní síly větru a vody symbolem moci politické a lidské. Ty jsou pro nás jak vítr foukající proti našim lodkám. Máloco proti nim zmůžeme a velmi nás zápas s nimi vyčerpává – a to máme loď, pádla a další nástroje! Kristus ve stejné situaci s klidem po této situaci kráčí holýma nohama, bez ničeho. Tak vysoko je Kristus nad politickými zřízeními a lidskou tzv. „mocí“. Vždyť on jediný (ř. také: „on sám“) je na zemi, a my všichni jsme na tom moři... (v. 47).

Je veliká škoda, že většina lidí si myslí opak, totiž že oni jsou ti na zemi, a křesťan a Kristus je ta nebezpečná a nejistá voda...

Takový je původní zvěst tohoto oddílu křesťanům za Neronova pronásledování nebo těsně po něm.

Uměl a kráčel Ježíš po vodě? Nevím, nebyl jsem tam. Věřím, že toho byl schopen a je dost možné, že to udělal. Mnohem důležitější však pro mě je sdělení autora jeho prvotním posluchačům a čtenářům, jež je ukryto „mezi řádky“. Protože tato zvěst nese v životě mě, pomáhá mi, je mou vírou a Božím darem. A to samé udělala pro miliardy křesťanů přede mnou ve stokrát horších situacích. To je opora v životě i smrti, to je zvěst SZ i NZ. Ne nějaké „mocné činy“. Že Ježíš chodil po vodě je mi v životě naprosto k ničemu, jakkoli je to hezké, lákavé a zajímavé.

Ježíšova změna

Pokud by někdo přesto chtěl nutit Bibli nějakou doslovnost a že doslova máme Bibli brát, necht' si všimne, že Marek ví, co se dělo v Ježíšově hlavě. A co Ježíš dělal, když byl sám.

Bibli nelze brát doslovně, dokud pracujeme s překladem. A při přihlédnutí k původnímu jazyku zjistíme, že „doslovnost“ neexistuje, neboť řečtina jedním slovem vyjádří „návrat, pomoc, ukázání se, příchod“. A Marek právě toto slovo právě v tomto příběhu zvolil zcela úmyslně.

Druhým centrem, jež podtrhuje význam Ježíšova kráčení po moři, je změna jeho úmyslu (Jak ho ale mohl Marek znát??). Ježíš chtěl kolem učedníků projít a jít dál. Ačkoli ho potřebovali, ačkoli byli znavení a unavení. I tomu rozumíme. I my často zažíváme takový dojem: Kde jsi, Kriste? Potřebuju tě, proč jen procházíš kolem? Proč mi nepomůžeš?

V reakci na zděšený a opět-mylně-chápající výkřik učedníků (zděsili se, že jde o ducha, strašidlo (BKR:obludu) – ř. φαντασμα = fantasma) však Kristus mění svůj záměr. Promlouvá k učedníkům a upokojuje je: „Vzchopte se, já jsem to, nebojte se!“ (v. 50) A vstupuje k nim na loď, ačkoli ji sám vůbec nepotřebuje. A ještě ke všemu utiňuje vítr, který váł proti učedníkům.

To je moc Krista. To je náš Spasitel, Zachránce, Mesiáš a Vykupitel. Tak mocný, že z politických ani přírodních sil si nedělá vůbec nic a s klidem po nich kráčí. Tak mocný, že je dokáže utiřit. Tak mocný, že se k nám sklání a vstupuje na naše loď, upokojuje nás a praví: „Neboj se, já jsem to, vzchop se!“

Nepochopení

Učedníci jsou úžasní, ohromení, diví se, nechápou. Jak by mohli, když nechápali ani to, co se odehrálo s chleby (tak aby i ten nejzaslepenější čtenář pochopil souvislost obou příběhů!). Vždyť jejich srdce bylo tvrdohlavé/zatvrzelé/bez citu.

Ano, opět se vrací ono „kdo má uši k slyšení, slyš!“ Příběh o nasycení není o množení chlebů. Ježíšovo kráčení po moři není o triku na zvýšení povrchového napětí kapalin a usnadnění transportu. Ale to může pochopit jen srdce, které není bez citu a tvrdohlavé.

A stejně jako pro nás to platilo i pro kř. r. 70. Bud' textu vnucuji svou důležitost, bud' Bibli vnucuji důležitost své bytosti a osobnosti, a nebo si pustím k tělu důležitost Bible, jejího sdělení a tak Hospodina. Vždyť Bible není o lidech. Ale o tom, jak se k lidem vztahuje Hospodin. Stejně i příběh o kráčení po moři.

Kdo má uši k slyšení, slyš!

Uzdravování u Genezaretu

Změna v Ježíšově postoji vůči lidem pokračuje i v dalším oddílu. Ježíš přestává uzdravovat. Přestává být aktérem. Tím se stávají lidé. Jsou to druzí lidé, kteří běhají po celé krajině, sbírají nemocné a na nosítkách je nosí k Ježíšovi, aby se oni mohli dotknout alespoň třásní na jeho rouchu.

Ježíš už této potřebě nijak nebrání, nechává lidi dělat, co uznají za vhodné. Nebo se to tak alespoň zdá, vždyť evangelijní příběh ještě nekončí.

A lidé, překvapivě, pomáhají jedni druhým. Skoro jakoby lidské bytosti nejprve potřebovali uzdravit, zachránit, pomoci, než jsme schopni nebo ochotni proměnit své postoje... Podobně jako třeba týraná zvířata, která byla zachráněna.

Ježíš je však v tomto oddílu zcela pasivní. A nejinak tomu bude, až Ježíše pověsí na kříž, odkud zachrání každého člověka.

Tak je tento oddílek, krom jiného, předzvěstí toho, co přijde. Protože sděluje změnu v Ježíši, který stále ještě bude hlavně kázat a učit, a to pro nás bude strašně důležité, ale rozhodl se pro nás udělat vše, co potřebujeme. Ačkoli to zneužijeme, nepochopíme a zkonzumujeme. A někdy zcela bez ohledu na to, co Kristus, dárce naší záchrany a uzdravení, zamýšlel. Nebo že je pro nás jen pasivním „výdejcem pomoci“.

Závěr

Rozhovor; Píseň: EZ200 + MP